

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.: 19.084287
Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Commissie Veiligheid en Gezond Water (V&GW)		Datum bespreking: Woensdag 11 september 2019 12.30 – 15.20 uur Plaats: VV-zaal Opgesteld door: Roswitha Lubbers (Vi.a.Vi)
<i>Aanwezigen:</i> Dhr. H. van Dijk (WN), voorzitter Dhr. G.H. von Faber (hoogheemraad) Mw. T.O. Fierens (hoogheemraad) Dhr. J.J.J.. Langeslag (hoogheemraad) Mw. C.H.C. van Steensel- Van Hage (hoogheemraad) Dhr. J.B. Knapp (VVD) Dhr. A.J.J. Blijleven (A&B) Mw. L.M. Willemse (A&B) Dhr. M.J.H. Mooren (A&B) Mw. J.C. Boomsma (PvdD) Dhr. B.F. Revet (50PLUS) Dhr. R. Stuurman (AWP) Mw. S.U. Dewkalie (WN) Dhr. J.H. Klok (CU-SGP) Dhr. J.W.C. de Mooij (CDA) Mw. D.J.M. Corbey (PvdA) Dhr. R. van Venetië (Natuurterreinen) Mw. C.M.H. van Hage (secretaris commissie V&GW) <i>Tevens aanwezig:</i> Dhr. R.A.M. van der Sande (dijkgraaf) Dhr. M. Kastelein (hoogheemraad) Dhr. B. van Ooijen (resultaatmanager) Mw. M. van Keulen (resultaatmanager)		
VERSLAG		ACTIE
1.	OPENING De <u>voorzitter</u> opent de vergadering en heet de aanwezigen, in het bijzonder de nieuwe hoogheemraad, mevrouw Fierens, van harte welkom. De werkwijze met de vooraf gestelde technische vragen is beiderzijds goed bevallen en voor herhaling vatbaar. De voorzitter hoopt dat hierdoor de behandeltijd ook kan worden beperkt.	
2.	SPREEKRECHT Er hebben zich geen sprekers aangemeld.	
3.	NOTULEN VAN DE COMMISSIEVERGADERING V&GW VAN 19 JUNI 2019 EN DE TOEZEGGINGENLIJST <i>Redactioneel:</i> het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld. Toezeggingenlijst: alle toezeggingen zijn afgehandeld.	
4.	MEDEDELINGEN Portefeuillehouder <u>Fierens</u> heeft een notitie over de Regionale Energiestrategieën (RES) toegestuurd. Binnenkort worden de RES-startnotities al vastgesteld. Zij roept de leden op zich aan te melden voor de diverse bijeenkomsten. De presentatie van de businesscase Waarderpolder wordt uitgesteld tot Q1 2020. De portefeuillehouder beveelt een gezamenlijk werkbezoek aan de Waarderpolder van harte aan.	
5.	BESLUITVORMINGSNOTA'S	
5. a.	Burap 2019 De <u>voorzitter</u> wijst erop dat de behandeling zich dient te beperken tot V&GW-commissieonderwerpen. Mevrouw <u>Boomsma</u> mist de samenhang tussen de Burap (weergave van voortgang begroting) en de	

VERSLAG	ACTIE
effect- en middelenmonitor en heeft geen zicht op de werkelijke stand van zaken waardoor het onmogelijk wordt om een uitputtende discussie te voeren. Zij beseft dat de Burap onderdeel uitmaakt van de P&C-cyclus maar wil weten waar het nu werkelijk om draait (het afvinken van de P&C-cyclus of de vraag of er sprake is van schoon en gezond water). Door een teveel aan stikstof worden alom ontwikkelingen stilgelegd en deze dosis heeft ook negatieve gevolgen voor de waterkwaliteit. De genoemde maatregelen om emissies te beperken vindt de PvdD vrij minimaal. Wat is de visie van het college en de geborgde fractie van agrariërs en op welke wijze zou de emissiebeperking kunnen worden opgeschaald waarvan ook andere maatregelen kunnen profiteren? De heer <u>Klok</u> vraagt of er een plan is om benodigde expertise te behouden/in huis te halen. Er is sprake van vrijwillige emissiereducerende maatregelen maar hoe valt dit te rijmen met het gestelde doel? De heer <u>Van Venetië</u> zegt dat natuurterreinen ernstig lijden onder het teveel aan depositie van stikstof. Harde maatregelen zijn dan ook geboden. De terreinen zelf zullen moeten worden omzoomd door zones met een lagere emissie dan elders in het landelijke gebied. Hij wil hierover eens apart debatteren. Burap, pagina 20: er wordt melding gemaakt van een vertraging bij het herstel van de IJsseldijk bij de Mallegatsluis. Welke risico's brengt dit met zich mee voor het achterliggende land en hoe kunnen die worden beperkt. Blauwalgbestrijding (pagina 30): welke maatregelen liggen er nog op de plank naast waterstofperoxide? Pagina 34: <i>'Uitvoering door Ecophos is verder vertraagd vanwege vergunningsproblemen. Rijnland heeft hierop geen invloed. We verwachten dat dit tot zeker 2 jaar vertraging leidt'</i>: zijn er geen alternatieven in Nederland te bedenken zodat er binnen afzienbare tijd toch kan worden gestart met de fosfaatterugwinning uit slib? Mevrouw <u>Willemse</u> ondersteunt de oproep van Natuurterreinen om eens apart te praten over stikstof e.d. Er is nadrukkelijk geen sprake van volledige vrijblijvendheid: agrariërs hebben al te maken met de nodige regels en voorwaarden. Een goede natuur en een leefbaar klimaat zijn voor zowel agrariërs als bedrijven essentieel, maar economische effecten van maatregelen mogen niet uit het oog worden verloren. De heer <u>Knapp</u> zou de Burap graag willen kunnen bijsturen. De wijze waarop nu wordt gerapporteerd over de diverse programmaonderdelen is soms wat weinigzeggend omdat een nadere specificering van de uitspraken ontbreekt. Hij wil de inrichting van de Burap tijdens het fractievoorzittersoverleg aankaarten, met als doel dat uit de Burap/de P&C-cyclus duidelijker valt op te maken wat de voortgang is ten opzichte van, e.d. Hij wil dat de Burap wordt omgevormd tot een meer bestuurlijk/strategisch stuk. Hoe het staat met de capaciteitsproblemen en het borgen van expertise binnen Rijnland wordt bijvoorbeeld wat 'hapsnap' vermeld. Hij wil weten wat de bestuurlijke reactie is van de diverse hoogheemraden: waar gaat het goed, waar liggen de risico's en hoe willen zij deze punten bespreken met de VV? In het coalitieakkoord ligt vast dat incidentele autonome meevallers aan de inkomstenkant worden ingezet voor het terugbrengen van de schuldenpositie en dat incidentele meevallers aan de uitgavenkant binnen het bepaalde programma in een clusterreserve voor overige zaken kunnen worden benut door D&H. Hij mist in de Burap voorstellen van D&H met die incidentele meevallers. Slechts met de nodige inspanning heeft hij kunnen ontdekken waar het hogere dividend van de Algemene Waterschapsbank naartoe gaat. De heer Knapp pleit ervoor om de Burap inzichtelijker in te richten. Vraag: wat is de visie van D&H op clusterkredieten en hoe blijft de VV nog aangesloten bij de bestemming van de middelen? Het is positief dat de efficiencydoelstelling van € 1 miljoen is behaald. Extra elektriciteitskosten van € 1,1 miljoen: op 6 april 2016 is een duurzame energiestrategie gepresenteerd en werd aangedrongen op meer besparingen. Wat is de oorzaak van deze extra energiekosten en als 2020 de einddatum is van de strategie, hoe wordt de VV meegenomen bij de voortgang? Mevrouw <u>Corbey</u> sluit deels aan bij het betoog van de VVD. Zij pleit ervoor om de indicatoren meer op concrete resultaten te richten in plaats van op het maken van plannen. Onder het onderwerp 'emissiereductie' wordt bijvoorbeeld slechts gemeld dat er wordt overlegd en dat er afspraken worden gemaakt, maar wat moet worden verstaan onder deze emissiereductie blijft onduidelijk terwijl het maken van al die afspraken toch tot een doel moet leiden. Bij de doelstelling wordt vermeld dat duurzaamheid en energiebesparing mee moeten wegen bij aanbestedingen, en onder de groengekleurde verantwoording staat dat medewerkers op cursus zijn geweest. Natuurlijk belangrijk, maar niet essentieel wat betreft de voortgang. Kortom: de indicatoren zijn weinigzeggend. Mevrouw <u>Dewkalie</u> interrumpeert: indicatoren zijn nodig om de voortgang in kaart te brengen en bij te kunnen sturen, maar bij aanvang moet er worden gewerkt met indicatoren. Op welke wijze wil de PvdA	

VERSLAG	ACTIE
nu indicatoren toevoegen die niet vooraf zijn gesteld? Mevrouw <u>Corbey</u> zegt dat er diverse strategieën beschikbaar zijn waarin diverse doelen zijn verwoord die wat haar betreft kunnen worden vertaald naar indicatoren op basis waarvan dan ook de voortgang kan worden gemeld. Het is belangrijk dat er afspraken worden gemaakt over de emissiereductie, maar belangrijker is dat die dan ook wordt gerealiseerd. Dus stelt zij voor om die indicatoren nog eens kritisch te bezien en concreter te maken in relatie tot de resultaten. Net als de VVD heeft zij behoefte aan een per portefeuillehouder opgezet kwalitatief, persoonlijk getint overzicht van de successen in hun werkveld, hun zorgen, de risico's en de uitdagingen. De portefeuillehouders zouden hun zorgen tijdig moeten delen met de VV zodat die kan meedenken en niet wordt overvallen met voorstellen en voorgenomen besluiten. De waterketen krijgt een oranje kleurtje (was rood): wat is er verbeterd? In de toelichting staat immers dat de problemen niet zijn gewijzigd. Fosfaat: in Duitsland bestaat de verplichting om 50% fosfaat terug te winnen. Dat moet ook in Nederland mogelijk zijn. Zijn er geen andere opties nu Ecophos niet levert om sneller te starten met de terugwinning van fosfaat? Mevrouw <u>Dewkalie</u> maakt zich zorgen over de achterblijvende investeringen en vraagt zich af welke zorgen er leven bij het college. Het verbeterplan zwemwater verschijnt in 2020, maar kan dat niet al in november worden aangeboden, mede gezien de achterstanden. Landbouwemissies: welke extra inzet kan Rijnland leveren of wordt afgewacht wat er vrijwillig staat te gebeuren? Alternatieve verwerkingsroutes/fosfaat: wat zijn de opties en waar? De heer <u>Knapp</u> haakt aan bij de kanttekeningen van WN over de onderinvesteringen. Het college stelt doorschuiven naar 2020 voor, maar denkt D&H dan wel alle ambities (dus ook de inhaalslag) te kunnen realiseren of zou er niet kunnen worden overwogen om het geld anders te gaan bestemmen (schulden reductie)? De VVD adviseert om de effecten van anticyclisch beleid te onderzoeken gezien de huidige situatie. Hoogheemraad <u>Fierens</u> zegt dat de laatste jaren duidelijk is gewerkt om van de Burap een meer samenhangend, compacter en transparanter instrument te maken. Dat proces staat niet stil en zij onderschrijft de kanttekeningen inzake de relatie tussen de indicatoren en de uiteindelijke resultaten en geeft aan daar aandacht aan te willen besteden. Kleurtjes en teksten: bij de waterketen zijn twee onderwerpen oranje gekleurd omdat deze Burap verschijnt tussen het coalitieakkoord en de meerjarenbegroting en er een nieuwe situatie is ontstaan waarover de Burap rapporteert. Omdat er voor de waterketen extra geld beschikbaar is gesteld en er ontwikkelingen zijn gestart, is de kleur gewijzigd van rood naar oranje. Energietransitie: in de volgende VV zal het college de nieuwe energieaanpak presenteren. De vraag van de VVD zal de portefeuillehouder meenemen. Fosfaat staat in het rood, maar Rijnland heeft daarop weinig directe invloed en ook nog geen kengetallen en doelen geformuleerd over de fosfaatterugwinning. HVC: HHNK is van plan zich aan te sluiten bij de gemeenschappelijke regeling en zal een nieuw aandelenpakket in HVC nemen. Er wordt een nieuwe installatie gebouwd in Alkmaar (met toepassing van hergebruik energie). De heer <u>Van Ooijen</u> zegt dat de installatie in Dordrecht niet gaat sluiten en dat er in Alkmaar een extra installatie wordt gebouwd. Fosfaatterugwinning in het Franse Duinkerken: volgens Europese wetgeving mogen diverse stromen van fosfaat niet worden gemengd. Dat probleem speelt in Duinkerken maar ook in Nederland. Er wordt inmiddels, ook door de Unie, gelobbyd om menging wel toe te gaan staan. Dan kan fosfaat beter worden teruggewonnen en zijn er ook meer opties dan Duinkerken, via HVC. Hoogheemraad <u>Van Steensel</u> onderstreept de door haar collega Fierens gemaakte kanttekening: de Burap schetst de stand van zaken per 30 juni 2019. Het college is zich, mede aan de hand van diverse signalen, al aan het beraden op de opzet van een standaard/uitgangspunt aan de hand waarvan ook de voortgang inzichtelijk wordt gemaakt. Expertise: de werving en selectie van deskundig personeel wordt bemoeilijkt gezien de grote vraag (ook bij andere waterschappen) en het beperkte aanbod. Binnenkort wordt in een breder kader gesproken over strategische personeelsplanning. Een aantal openstaande vacatures is inmiddels ingevuld. Voorts vragen aannemers niet alleen hogere bedragen, maar hebben ze bovendien hun werkzaamheden deels verlegd naar de woningbouw, wat leidt tot vertraging van Rijnlandse projecten. IJsseldijk/Mallegatsluis: er zijn geen grote risico's op overstromingen. Rijnland prioriteert projecten heel zorgvuldig maar tevens naar bevind van zaken, dus ook flexibel. Delen van het werk zijn afgerond maar de voorbereidingen op het vervolg zijn vertraagd. Efficiencydoelstelling: het bedrag is gerealiseerd door wijzigingen binnen de organisatie, verplaatsing van medewerkers en het kritisch evalueren en herschikken van bestaande functies. De komende maanden wordt gewerkt aan het nog kleine resterende stukje.	

VERSLAG	ACTIE
Portefeuillehouder <u>Von Faber</u> zegt in antwoord op vragen van mevrouw Boomsma, dat Rijnland zowel planning en control afvinkt maar zich tevens bezighoudt met inhoud en actie. De Burap wordt gebruikt om planning en control te volgen en de suggesties die door de commissie zijn gedaan ter verbetering van de inzichtelijkheid, worden zeker opgepakt. Aanscherping naar aanleiding van stikstofuitspraak: Rijnland heeft de projecten geïnventariseerd en geconcludeerd dat de huidige niet worden bedreigd door deze uitspraak van de Raad van State. Binnen het college wordt dit dossier nauwgezet gevolgd (door de dijkgraaf voor het toezicht handhaving en portefeuillehouder Van Steensel volgt de vergunningen). Voor mineralenuitstoot bestaan geen richtlijnen maar het is evident dat er een probleem is. Via bepaalde voorbeeldprojecten wordt samenwerking gezocht en nagegaan wat er beter kan en moet. Zodra er richtlijnen komen, zal het waterschap die naleven. Over de richtlijnen inzake de gewasbeschermingsmiddelen onderhoudt Rijnland goed contact met de sector. Blauwalg: tot dusverre maakt Rijnland gebruik van bewezen methodes (beluchten en waterstofperoxide), maar het college staat open voor alle varianten en proeven. Onder-investeringen: portefeuillehouder Von Faber vindt het geen goede gedachte om bij vertragingen de middelen terug te laten vloeien naar de reductie van de schuld. Vertragingen worden door meerdere factoren veroorzaakt (cofinanciering, de gevoeligheid van bepaalde projecten bij omwonenden e.d.) en door het VVD-voorstel zou het paard achter de wagen worden gespannen. Er ligt een ambitieus coalitieakkoord en veel grote projecten worden in 2020 in een BOB-traject gezet, wat veel tijd vergt van personeel en college. Vandaar dat de portefeuillehouder het niet raadzaam vindt om het verbeterplan zwemwater versneld op te stellen. Mevrouw <u>Dewkalie</u> vraagt of het college de commissie dan wel per kwartaal een inzicht kan geven in de planning. Hoogheemraad <u>Kastelein</u> vindt zelf ook dat de doelstellingen waarop nu wordt gemeten in de Burap te algemeen zijn en onvoldoende gerelateerd aan het coalitieakkoord. Deze Burap is nog gebaseerd op de vorige begroting. Inmiddels wordt gewerkt aan het verwerken van het coalitieakkoord in de begroting 2020 en hij adviseert de commissie dan ook om te zijner tijd te checken hoe de doelstellingen per programma in de begroting zijn opgenomen, omdat daarover in de daaropvolgende Burap wordt gerapporteerd. Coalitieakkoord: in de besluitnota in bijlage 2 staan de tien belangrijkste punten opgesomd met enige duiding ('ook nog niet zo SMART maar het geeft wel aan dat we met die intentie bezig zijn'). Investeringen: er is enige reden voor zorg en de directie is gevraagd aan te geven wat hiervoor de oorzaken (deels extern, deels intern, deel door langere realisatietijd vanwege complexiteit) zouden kunnen zijn. Investeringen zullen daarnaast in de begroting 2020 scherper worden aangegeven, wat duiding ten goede komt als blijkt dat de afspraken deels/niet zijn behaald. Volgens afspraken worden meevallers ingezet op schulden maar de effecten zijn veelal niet meteen zichtbaar. In het besluit wordt de VV gevraagd ermee in te stemmen om een deel van het overschot te storten in de bestemmingsreserve baggerwerken. De Erfgoedpanden komen in handen van Rijnland en het overblijvende geld in de opgeheven stichting gaat naar de reserve. Onder punt 5 wordt kort toegelicht hoe de meevaller van € 2,4 miljoen (saldering tussen tegen- en meevallers) wordt verwerkt. Uren van vakspecialisten worden niet meer geactiveerd en een deel wordt ondergebracht bij de egalisatiereserve zuiveringsheffing. Die middelen zorgen voor minder activering op termijn. De reserve voor de watergebiedsplannen € 2,4 miljoen, wordt nu benut uit de reserve om de activering te verminderen. De vermindering van activering is het bruggetje naar minder schulden, maar de portefeuillehouder vindt ook zelf de onderbouwing in de besluitnota wat magertjes. <i>Tweede termijn</i> De heer <u>De Mooij</u> verwijst naar pagina 6: in plaats van de geprogrammeerde 250 km is het doel gesteld op 80 km maar later staat dat er tot dusverre 35 km is gebaggerd. Ligt er een plan hoe deze 250 km zal worden behaald? Mevrouw <u>Willemsse</u> wil weten in hoeverre de baggerinslag zorgt voor hogere kosten. De heer <u>Knapp</u> vindt dat veel aspecten wel degelijk ook thuishoren in de commissie V&GW: het betreft een stuk uit de P&C-cyclus en VV-leden dienen dan ook de gelegenheid te krijgen om, ongeacht de portefeuilles, financiële kanttekeningen te plaatsen. Hij adviseert de portefeuillehouder Financiën standaard een plek achter de tafel te geven bij de behandeling van stukken uit de P&C-cyclus. Extra energielasten/de strategie 2016 die per 2020 gereed zou moeten zijn: wat is de stand van zaken en hoe staat die in relatie tot de € 1,1 miljoen? Onderinvesteringen: de VVD heeft niet willen betogen om alle bedragen te besteden aan aflossing van de schuld en voorbij te gaan aan de gemaakte inhoudelijke ambities in het coalitieakkoord, maar wil graag een overzicht van de bedragen die nu niet worden	

VERSLAG	ACTIE
besteed door diverse omstandigheden. Nu een deel van investeringen niet kan worden gerealiseerd en Rijnland tevens wordt geconfronteerd met de gevolgen van de hoogconjunctuur, zou het goed zijn om meer te komen tot een slimmere anticyclische inrichting. In reactie op de beantwoording door portefeuillehouder Kastelein wijst de VVD erop dat de PvdA met name wil weten ‘ten opzichte van wat er wordt gerapporteerd’. Dat kan onvoldoende worden gedestilleerd uit de voorliggende rapportages. De heer Knapp wacht nog op een reactie van de ervaring van D&H met de clusterkredieten en de manier waarop de VV nog kan worden meegenomen bij de meevallers aan de uitgavekant en de herbestemming. In aanvulling op een verhelderende vraag van de <u>voorzitter</u>, antwoordt de heer <u>Knapp</u> dat hij begreep dat autonome meevallers aan de uitgavenkant naar een clusterkrediet kunnen. Maar wat is dan de stand van zaken binnen een dergelijk clusterkrediet en hoe blijft de VV aangesloten bij het herbestemmen van het geld? Mevrouw <u>Corbey</u> dankt de hoogheemraden om in het vervolg bij de Burap meer strategische informatie over de indicatoren, afgeleid van reeds vastgestelde nota's, het coalitieakkoord of afspraken, aan te reiken. Zij herhaalt haar vraag aan de diverse portefeuillehouders over een persoonlijke weging van de stand van zaken en wil graag een toezegging. Fosfaat: de problemen in Duinkerken ontslaan Rijnland niet van de noodzaak om te onderzoeken of er iets meer kan worden gedaan aan de terugwinning van fosfaat. In de Burap wordt aandacht besteed aan de emissiereductie, vandaar dat de PvdA een stand van zaken wil wat betreft de huidige situatie en de doelstellingen, indachtig de vele nuttige afspraken met belanghebbenden/betrokkenen. Mevrouw <u>Boomsma</u> wilde primair weten hoe het college denkt over het opschalen van maatregelen en gebieden om emissies in de agrarische sector te beperken. Uit de beantwoording maakte zij op dat het een breder gedragen onderwerp is. Mevrouw Willemse merkte op dat er al maatregelen worden getroffen en opperde om hierover een bredere discussie in te plannen. De PvdD wil hierover graag een toezegging. Reële stand van zaken: indicatoren zijn een prima middel en de fractie vindt het goed dat er in de begroting 2020 concrete doelstellingen met betrekking tot het coalitieakkoord worden opgenomen. Maar een doel is iets anders dan een indicator en ook de PvdD wil net als de PvdA nadenken over de diverse modellen van SMARTE indicatoren. Zij wil bijvoorbeeld dat doelen met een effectindicator kunnen worden gemeten. Hoogheemraad <u>Fierens</u> kan zich vinden in de vraag van mevrouw Corbey om de Burap op een hoger plan te tillen, onder andere door het harder maken van de indicatoren. Zij wil deze exercitie samen met de VV doen. Persoonlijke visie portefeuillehouders: mevrouw Fierens wil hierover geen toezegging doen omdat zij eerst gezamenlijk wil bepalen wat de beste methode is. Zij is van harte bereid om de VV tijdig te informeren over eventuele pijnpunten, maar ziet meer mogelijkheden om dit mondeling te doen in plaats van via formats uit de P&C-cyclus. De heer <u>Van Oijen</u> zegt dat de € 1,1 miljoen extra uitgaven aan energie vrijwel geheel een gevolg zijn van het elektriciteitscontract met een nieuwe leverancier. Daaraan waren hogere kosten verbonden dan in het vorige contract (zoals ook vermeld in de meerjarenbegroting). Hoogheemraad <u>Fierens</u> garandeert de commissie dat Rijnland geenszins op zijn handen zit. Hoogheemraad <u>Von Faber</u> zegt dat Rijnland wat betreft de fosfaatproblematiek wel degelijk actie onderneemt en zich bezint op plannen. HVC komt binnenkort in bespreking en de portefeuillehouder informeert dat zij de maatregelen die Rijnland neemt, expliciet zal vermelden in de vergaderstukken. Hoogheemraad <u>Von Faber</u> geeft aan om een overzicht op te stellen van de landelijke monitoring-programma's met betrekking tot emissies en de eigen Rijnland-projecten. Mevrouw <u>Boomsma</u> vermoedt dat de portefeuillehouder haar vraag anders heeft geïnterpreteerd. Haar vraag kwam voort uit de maatregelen die worden genoemd in het programma V&GW met betrekking tot emissiereductie gezien de negatieve effecten op de waterkwaliteit. Maar het antwoord van de portefeuillehouder lijkt te gaan over de belemmering van de voortgang van projecten van Rijnland met betrekking tot stikstofuitstoot. Portefeuillehouder <u>Von Faber</u> zegt inderdaad te focussen op de vraag over emissiereductie zoals verwoord in deze Burap in relatie tot de akkerbouw en veeteelt. Het toegezegde overzicht heeft daarop betrekking. Los daarvan staat wat hem betreft de gevoerde stikstofdiscussie en het gegeven dat de uitspraak voor Rijnland geen gevolgen heeft. Mevrouw <u>Boomsma</u> begreep van mevrouw Willemse dat de agrarische sector allerlei niet-vrijwillige maatregelen om de emissie te beperken moet uitvoeren maar zij kan deze uitspraak niet rijmen met de	

VERSLAG	ACTIE
formuleringen in de Burap. De PvdD steunt de oproep van A&B om hierover een bredere discussie te beleggen en wil een toezegging van de portefeuillehouder dat hij deze gaat organiseren. De <u>dijkgraaf</u> zegt ter nuancering dat Rijnland wel wordt geraakt door de uitspraak van de Raad van State inzake de Programmaanpak Stikstof. De eerdere uitlatingen tijdens deze vergadering (in de trant van ‘We hebben er geen last van’) waren wat hem betreft dan ook iets te absoluut. Immers: heel Nederland wordt door de uitspraak geraakt, dus ook Rijnland. Er wordt in kaart gebracht wat de uitspraak concreet betekent voor de projecten van het waterschap. Bestaande projecten hoeven, zoals portefeuillehouder Von Faber ook terecht betoogde, niet te worden stilgezet, maar er wordt onderzocht in hoeverre de uitspraak Rijnland toch zou kunnen gaan raken. Mevrouw <u>Boomsma</u> zegt nog steeds te wachten op een toezegging van portefeuillehouder Von Faber. Portefeuillehouder <u>Von Faber</u> wil de commissie eerst aanvullend ter kennisname informeren en is bereid om desgewenst aansluitend alsnog een nader overleg te beleggen. Mevrouw <u>Boomsma</u> wil dat de aanpak van emissies wordt opgeschaald en dringt aan op een aanscherping, een extra aanpak. Portefeuillehouder <u>Von Faber</u> begrijpt de achtergrond van dit verzoek van de PvdD, maar vindt het procesmatig gezien raadzaam om eerst via een overzicht ter kennisname inzicht te geven in de emissies (al dan niet samen met stikstof). Mevrouw <u>Boomsma</u> kan hiermee instemmen maar zegt met een kwinkslag dat ze de portefeuillehouder wel blijft volgen. Mevrouw <u>Corbey</u> vraagt naar de effectiviteit van de tot dusverre genomen maatregelen met betrekking tot de emissiereductie. De <u>voorzitter</u> stelt ook vanwege de tijd voor dat deze vraag in de toezegging van portefeuillehouder Von Faber wordt meegenomen. Mevrouw <u>Corbey</u> gaat hiermee akkoord. Hoogheemraad <u>Langeslag</u> zegt dat Rijnland achterstand heeft waar het baggeren betreft. Deels door de Pfos-problematiek, deels door het niet kunnen vinden van baggerdepots voor de opslag, deels door capaciteitstekorten bij Rijnland. Rijnland heeft een/twee jaarschijven achterstand, maar gaat proberen het schema versnellen. De kostenstijging zal beperkt blijven, met uitzondering van de gestegen tarieven van aannemers en de extra kosten door het onderzoek op Pfos in de monsteranalyses. De <u>voorzitter</u> wil de vragen over de clusterkredieten overhevelen naar de commissie BOD. De heer <u>Knapp</u> vindt zijn vragen ook relevant voor deze commissie: hij wil weten hoe D&H omgaat met de concrete programmaonderdelen en hoe de VV daarbij blijft aangesloten. Financiën maakt immers een noodzakelijk onderdeel uit van dit P&C-stuk. Hoogheemraad <u>Kastelein</u> onderschrijft de legitimiteit van de vraag van de heer Knapp in zoverre dat inhoudelijke portefeuillehouders de VV moeten meenemen bij de in clusters te nemen beslissingen die de VV aangaan. Tijdens de evaluatie van de clusterkredieten is een trapsgewijze aanpak afgesproken: wat zijn de verantwoordelijkheden van de projectleider, directie, portefeuillehouder, wat wordt er in D&H gedeeld, wat in de VV? Bij majeure wijzigingen binnen clusters moet via de Burap door de portefeuillehouder en D&H worden gerapporteerd, is afgesproken. De respectievelijke portefeuillehouder dienen zich aan deze spelregels te houden. De heer <u>Knapp</u> kan zich hierin vinden en herhaalt dat hij graag zou zien dat de Burap ook vanuit dat perspectief dient te worden geschreven. Het is dus niet nodig dat bij de behandeling van de Burap de portefeuillehouders voor het relevante cluster een toelichting verstrekken over de wijzigingen. Maar hoe de proactieve rapportage aan de VV wordt geregeld, kan de heer Knapp niet ontdekken. De <u>voorzitter</u> gaat ervan uit dat het college deze signalen oppakt ten behoeve van de volgende Buraps en mogelijk tijdens de VV specifiek ingaat op de aangedragen punten. De voorzitter somt tot slot de toezeggingen op: portefeuillehouder Von Faber maakt binnen afzienbare tijd het gevraagde ter kennisname-stuk; er wordt dieper ingegaan op indicatoren en de presentatie daarvan. Tevens verwijst hij naar de wens van de commissie om tussentijds te worden geïnformeerd. Het college dient wat de voorzitter betreft na te gaan hoe het het gevraagde kwalitatieve verhaal gaat invullen per portefeuille en concludeert vervolgens dat het stuk als besprekstuk zal worden geagendeerd voor de VV.	
5.b. Uitvoeringskrediet Zuiveringskring Leiden Noord – awtg Engelendaal Hoogheemraad <u>Fierens</u> zegt dat het waarschijnlijk is dat op elke commissievergadering kredietaanvragen worden geagendeerd vanuit de waterketen. Er worden veel achterstanden weggewerkt	

	VERSLAG	ACTIE
	en tevens wordt ingezet op sprongen vooruit. Conform een eerdere toezegging zal de portefeuillehouder een presentatie verzorgen in de komende VV over het totaaloverzicht van de werkzaamheden in de waterketen. Rijnland kent 19 afvalwaterzuiveringen inclusief persleidingen en gemalen. Met het extra budget worden de prioriteiten als eerste opgepakt. Rijnland werkt met langetermijn-assetsplanningen en van alle onderdelen binnen de zuiveringen/gemalen/persleidingen wordt de stand van zaken en de levensduur bijgehouden en er wordt tevens een risicoanalyse opgesteld. Tussentijdse werkzaamheden worden ook meegenomen. Het aangevraagde krediet is bestemd voor groot dagelijks onderhoud en renovatie. De E-installatie Katwijk moet ook dringend worden vervangen. Beide projecten zijn opgenomen in de meerjarenbegroting. De heer <u>Revet</u> dankt hoogheemraad Fierens voor de schriftelijke beantwoording en vindt die vooralsnog afdoende. Mevrouw <u>Boomsma</u> wil weten of bij de vervangingsopgaven (Rijnland-breed) ook wordt nagedacht over circulair en emissiebeperkt bouwen. Mevrouw <u>Corbey</u> wil graag dat de portefeuillehouder bij de behandeling in de VV ook nadrukkelijk ingaat op de keuze tussen kleinschalig en energiezuinig versus grootschalig. De PvdA kan akkoord gaan met de voorliggende aanvraag. Hoogheemraad <u>Fierens</u> zegt dat het nieuwe college een aantal van de gevraagde zaken al voorbereidt en de komende maanden zal agenderen. Het vraagstuk dat de PvdD aankaart (duurzaamheid/circulariteit) is onlangs besproken binnen D&H, inclusief het onderwerp circulaire economie. Het onderwerp komt in de vorm van een BOB-proces terug in de VV zodat ook de kennis binnen de VV en commissies proactief kan worden benut. In antwoord op de PvdA zegt de portefeuillehouder dat het onderwerp wordt benoemd in de strategische nota waterketen. De vierde trap is naar verwachting met name mogelijk bij grootschalige waterzuiveringen (zoals bij Leiden Noord na de renovatie) maar kleinschalige zuiveringen bieden nieuwe mogelijkheden. In de pilot Valkenburg worden experimenten opgezet. De afweging groot- dan wel kleinschalig wordt een belangrijk thema in de waterketenstrategie. De <u>voorzitter</u> concludeert vervolgens dat het stuk als hamerstuk kan worden geagendeerd voor de VV.	
5.c.	Uitvoeringskrediet E-installatie Katwijk Er worden geen aanvullende vragen gesteld door commissieleden, zodat de <u>voorzitter</u> concludeert dat het stuk als hamerstuk kan worden geagendeerd voor de VV.	
5.d.	Vorbereidingskrediet inventarisaties Rijnlandse assets Mevrouw <u>Willemse</u> vindt de € 800.000 voor de inventarisatie van het asbest een hoog bedrag. Hoeveel assets worden gecontroleerd? De info over spoedreparaties was helder. De heer <u>Knapp</u> vraagt zich af wat de uiteindelijke asbestverwijdering niet moet gaan kosten nu blijkt dat de inventarisatie alleen al bijna € 1 miljoen vergt. De wet om verplichte verwijdering van asbest te regelen is in de Eerste Kamer gestrand. Wat zijn de risico's van het asbest in de assets van Rijnland? Mevrouw <u>Dewkalie</u> vraagt waarop het bedrag voor de inventarisatie is gebaseerd. Wanneer is deze gereed en welke processtappen zijn aansluitend voorzien? Dit mede gezien de aanbestedingen en de daarmee gepaard gaande kosten met het oog op het uitvoeringskrediet. Mevrouw <u>Boomsma</u> wil weten wat er exact met het besluit wordt beoogd. Zij vindt dit onduidelijk (de asbestinventarisatie als opmaat naar verwijdering, het voldoen aan landelijke regelgeving en de Rijnlandse ambities met betrekking tot energie-eisen). Voorstel en argumenten lijken wat door elkaar te lopen. Is het de bedoeling dat de eigen assets moeten voldoen aan de eigen ambities met betrekking tot energielabel en is het de intentie om als gevolg daarvan het asbest te laten verwijderen tijdens de isolerende werkzaamheden? De heer <u>Revet</u> sluit aan bij het betoog van de PvdD: is het streven naar level B of C 'nice to have of need to have?' Is een quickscan niet afdoende (80-20-regel) op basis waarvan de prioriteiten kunnen worden afgestemd? Er moet een extern bureau worden ingeschakeld, maar is het niet mogelijk om deze werkzaamheden te regelen vanuit de UvW (een pool met deskundigen ten behoeve van een efficiënte en doelmatige aanpak)? De heer <u>Stuurman</u> is ook wat verward. Er worden volgens de stukken voorbereidingen getroffen om te voldoen aan de landelijke regelgeving én aan de Rijnlandse ambities. De fractie wil na afronding van de inventarisatie een inzicht ontvangen van wat nodig is ('need to have') en wat 'nice to have' is. Dit ten behoeve van de keuzes, temeer als er tegenvallers zijn. Dan is bekend wat het minimum is waaraan Rijnland moet voldoen en kan desgewenst worden bekeken of er nog ruimte is voor de in het	

VERSLAG	ACTIE
coalitieakkoord benoemde ambities. De heer <u>De Mooij</u> sluit zich aan bij de door de heren Knapp en Stuurman gestelde vragen. Asbest wordt pas gevaarlijk bij breuk. Hij wil dat dit aspect in de rapportage wordt meegenomen: dus wat is echt noodzakelijk en welke asbest is goed verwerkt en kan nog jaren ongemoeid blijven? De heer <u>Klok</u> vindt energielabeling en asbestsanering twee aparte dingen, dus waarom zijn deze samengebracht in één kredietaanvraag en waarom wordt er nu pas geïnventariseerd? Is het risico echt zo groot? Hoogheemraad <u>Fierens</u> was er bij haar aantreden van uitgegaan dat de aanwezigheid van asbest op de vele assets van Rijnland al was geïnventariseerd en herkent de verbazing bij de commissieleden. Het is verplicht dat er wordt geïnventariseerd. Twee zaken zijn gecombineerd: van de 30 kantoren is niet bekend welk energielabel deze hebben en alle assets moeten op asbest worden geïnspecteerd. Er is een kleinschalige pilot gedaan op enkele polder- en rioolgemaal en één zuivering. De uitkomsten zijn geëxtrapoleerd om de onderzoekskosten te kunnen schatten. De combinatie is ingegeven uit pragmatische overwegingen. Dit had iets duidelijker in de stukken kunnen worden aangegeven. De werkzaamheden moeten door een gespecialiseerd bureau worden gedaan en het is ook niet mogelijk om deze tegen een lager tarief te laten uitvoeren. Alles wordt op basis van indicatoren geraamd en de beste aanbieder wordt geselecteerd. Na de inventarisatie komt het college terug bij de VV, ook met het kostenplaatje. De heer <u>Van Ooijen</u> zegt dat de beslissing wat te doen en in welk tempo en tegen welke kosten uiteindelijk aan de VV is. Maar Rijnland is in elk geval verplicht om de inventarisatie uit te laten voeren en zich ook anderszins aan de wet te houden. Portefeuillehouder <u>Fierens</u> bevestigt deze verplichting. <i>Tweede termijn</i> De heer <u>De Mooij</u> wil dat in de inventarisatie wordt aangegeven welke werkzaamheden onontkoombaar zijn en welke locaties dermate goed zijn gepreserveerd dat uitstel tot een later tijdstip verantwoord is. De heer <u>Stuurman</u> stelt voor om het besluit anders te formuleren. Dat luidt nu: <i>'Een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van € 1.050.000,- voor het uitvoeren van de benodigde onderzoeken en inventarisaties om Rijnlandse assets te laten voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld in landelijke regelgeving en aan de Rijnlandse ambities'</i>. Hij stelt voor om aan te geven dat er ten minste moet worden voldaan aan de landelijke regelgeving met weglating van de Rijnlandse ambities. Zo wordt voorkomen dat er weer wordt gediscussieerd over wat moet, wat mag en wat leuk zou zijn en dat er tot in het oneindige zaken kunnen worden opgevoerd. De huidige redactie van het besluit is te vrijblijvend. De heer <u>Revet</u> is het hiermee van harte eens. Dat geldt ook voor mevrouw <u>Boomsma</u>. Anders zou zij immers ook kunnen refereren aan circulair bouwen als ambitie. Dus: beperk de inventarisatie expliciet tot de asbestregelgeving en de regelgeving met betrekking tot de energielabels. De heer <u>Knapp</u> kan zich niet heugen dat er na de verkiezingen is gesproken over Rijnlandse ambities. Vandaar zijn verzoek om de stukken voor de VV te voorzien van een toelichtende notitie waarin ook is verwoord wat de ambities zijn met betrekking tot asbest. Wat zijn de ambities van de overige waterschappen en is aanbesteding in een breder verband niet mogelijk? Mevrouw <u>Willemse</u> meent dat de ambities vooral gericht zijn op het onderdeel energie. Het asbest-onderdeel is alleen gebaseerd op de wettelijke verplichtingen. Klopt deze interpretatie? Hoogheemraad <u>Fierens</u> zegt toe dat zij de formulering van het besluit zal aanpassen in die zin dat duidelijk wordt dat het krediet bestemd is voor de inventarisatie en dat de vervolgstappen niet in dit krediet zijn opgenomen en dat daarover ook nog geen besluit is genomen. In 2023 moeten alle kantoren voldoen aan energielabel C. Los van de eigen ambities, moeten de dertig kantoren van Rijnland dus voldoen aan de vereisten. Zij verwijst hierbij ook naar reeds in het verleden gemaakte afspraken (goede werkomstandigheden). Ambities van andere waterschappen/samenwerking via de Unie: de portefeuillehouder zegt toe zich hier nog even in te verdiepen. Bedrijven die Rijnland inschakelt, verrichten die werkzaamheden ook voor andere waterschappen. De heer <u>Knapp</u> respecteert en begrijpt in het verleden gemaakte afspraken, maar zou toch graag weten wat de ambities van de andere waterschappen zijn en of er mogelijkheden zijn om gezamenlijk aan te besteden. Mevrouw <u>Willemse</u> herhaalt haar verzoek om verheldering van het energiegedeelte. Worden in de	Nota van Wijziging

	VERSLAG	ACTIE
	inventarisatie wel de nieuwe ambities meegenomen (zie coalitieakkoord)? Ze wil wat asbest betreft vooral inzicht in het wettelijke deel. Waar het energie betreft, moet de inventarisatie worden uitgesplitst in wettelijke verlichtingen en werkzaamheden om de Rijnlandse ambities te realiseren. Mevrouw <u>Boomsma</u> adviseert om de respectievelijke wetten expliciet te benoemen en aan te geven dat het college ook zelf nog extra ambities heeft met betrekking tot beide onderwerpen. Dat moet ook duidelijk worden gemaakt in het besluit (ambities beperken zich tot de twee onderwerpen). Hoogheemraad <u>Fierens</u> wijst erop dat over alle dossiers (dus ook dit) overleg wordt gevoerd met de andere waterschappen: Rijnland functioneert nimmer als eenling. De afspraken inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen staan als een huis, ook in deze coalitie. Daarnaast zijn er nieuwe ambities overeengekomen, vandaar dat er ook nieuwe voorstellen worden voorgelegd. Zij herhaalt haar bereidheid om het stuk nader te verduidelijken. De heer <u>Van Ooijen</u> zegt dat uit de inventarisatie zal blijken of en, zo ja, in hoeverre Rijnland aan de vereisten voldoet. Daarna wordt de keuze aan de VV voorgelegd over te treffen maatregelen: het kan zijn dat er geen maatregelen nodig zijn, men kan kiezen om deze te beperken tot het wettelijke minimum of nog een extra stap. Mevrouw <u>Willemse</u> zou graag zien dat uit de inventarisatie meteen deze opsplitsing blijkt, zodat ook helder is waar de Rijnlandse ambities liggen en wat nodig is om die uit te voeren. Er liggen op het vlak van de energie immers al afspraken die uitgaan boven de wettelijke normen. Hoogheemraad <u>Fierens</u> zegt dat het overzicht als zodanig zal worden opgesteld. Stap één beperkt zich tot de inventarisatie en voor stap twee (of en hoe) komt het college terug bij de VV. De <u>voorzitter</u> vat samen: de commissie kan zich vinden in het voorstel, mits het wordt aangevuld/aangescherpt met wat er wettelijk verplicht is, evenals de ambities op basis van het coalitieakkoord, en voorzien van een Nota van Wijziging. De heer <u>Knapp</u> herhaalt zijn vraag: alle waterschappen staan voor dezelfde wettelijke opgave dus hij wil weten of een gezamenlijke aanpak niet mogelijk is. Portefeuillehouder <u>Fierens</u> stelt dat deze de inventarisatie mogelijk wel hebben uitgevoerd. Nu dit niet bekend is, betekent dat voor de heer <u>Knapp</u> dat er alternatieven zijn: of Rijnland besteedt alleen aan of men wil gezamenlijk aanbesteden. Portefeuillehouder <u>Fierens</u> zegt toe dat zij in een overzicht zal aangeven welk onderzoek de overige waterschappen al dan niet hebben uitgevoerd. De heer <u>Knapp</u> benadrukt dat hij iets anders vroeg. Hij wil weten of er nog andere waterschappen zijn die voor dezelfde opgave staan. Tevens willen de VVD en 50PLUS na laten gaan of een gezamenlijke aanpak haalbaar is. Er moet nu worden besloten over een kredietaanvraag terwijl de uitkomsten van deze vragen niet kunnen worden meegenomen bij de afweging. De heer <u>De Mooij</u> verduidelijkt het verzoek van VVD en 50PLUS: kan er niet gezamenlijk met die waterschappen die ook nog moeten inventariseren een gezamenlijke tender worden opgezet voor een asbestinventarisatie? Mevrouw <u>Boomsma</u> begrijpt de wens van de VVD om te komen tot kostenbesparingen wat betreft de inventarisatie, maar het is bekend dat samenwerking met meerdere partijen meer tijd vergt en er boven een bepaald bedrag Europees moet worden aanbesteed. De portefeuillehouder ging er bovendien vanuit dat Rijnland al had geïnventariseerd. De kans bestaat dat er bedrijven op de markt zijn die deze inventarisatie kunnen uitvoeren omdat de meeste waterschappen al op orde zullen zijn. De <u>voorzitter</u> verwijst naar de eerdere samenvatting en neemt aan dat de vragen van de heer Knapp door de portefeuillehouder bij het vervolg worden betrokken. Besprekingsstuk.	
5.e	Uitvoeringskrediet Langeraarse Plassen Noordplas Hoogheemraad <u>Langeslag</u> zegt dat de commissie recentelijk een werkbezoek heeft afgelegd, met name om zelf een aantal proefprojecten te kunnen bekijken. De KRW legt Rijnland opdrachten op, inclusief rapportages en een einddatum van 2027. Na een uitputtende voorbereiding, ook in de VV en commissies, moeten er nu besluiten worden genomen teneinde de KRW-doelstellingen te kunnen behalen. De heer <u>Mooren</u> wil weten wat de verantwoordelijkheid (ook financieel) van de particulieren, die een derde bezitten, is. Om de KRW-doelen te behalen, is het wenselijk om de slibvang in de noordelijke plas te voorzien van een definitieve oplossing. Loopt er elders een succesvol vergelijkbaar project? De	

VERSLAG	ACTIE
kosten voor de noordelijke kant worden begroot op een bedrag tussen de € 5 miljoen en € 7 miljoen maar er wordt een krediet gevraagd voor € 9 miljoen. Graag uitleg. Uitstel kan leiden tot diverse problemen: graag ook hierover een nadere toelichting. Voorgesteld wordt om de natuurzone af te sluiten voor pleziervaart: is Nieuwkoop hierin meegenomen omdat die gemeente immers recreatievaart promoot. Kan de hoogheemraad de volgende passage toelichten (onder 1.1 risico's): <i>'Of hiermee de door Rijnland geformuleerde KRW2-doelstelling voor dit waterlichaam wordt bereikt, is ook niet zeker. Uitvoering van kostbare maatregelen, waarna mogelijk het effect tegenvalt, levert voldoende onderbouwing op voor een aanpassing van de KRW-doelstelling voor dit waterlichaam en toelichting richting Rijk en Brussel.'</i> En voorts staat onder 1.2: <i>'Ontwikkelingen wetgeving op het vlak van PFOS/PFOA die het bestemmen van de bagger'</i>: dit betekent dat de kans bestaat dat het project vele malen duurder wordt. Zijn er al cijfers beschikbaar? Er moet nog een besluit worden genomen, maar er zijn wel al gronden aangekocht bij derden. Als het plan doorgaat, gaan de gronden dan na afronding weer terug voor een bepaald bedrag? Graag eveneens uitleg bij de MER-procedure gezien de kanttekening dat een vertraging met een of twee jaar mogelijk is. Stabiliteit oevers: de portefeuillehouder verwacht geen effect voor de oevers, maar is dat berekend? De heer <u>Van Venetië</u> is geschrokken van het groene water. Uit de toelichting bleek dat het nutriëntengehalte in de plas vijf keer hoger is dan in de boezem. Wat is de oorzaak van deze zware belasting? Is die bekend en is de bron duidelijk en is die te stoppen? Anders wordt er € 9 miljoen geïnvesteerd terwijl niet zeker is of de KRW wordt behaald en de vervuiling doorgaat. Het is niet zeker of de aan te vragen POP-subsidie wordt toegekend. Is het niet beter om te wachten totdat duidelijk is of deze wordt toegewezen? De heer <u>Klok</u> vindt het verheugend dat er iets wordt gedaan aan de waterkwaliteit. Onder 1.3 en 1.6 worden risico's genoemd, maar in de toelichting valt dat predicaat weg. Zijn ze afgedekt of zijn er toch nog risico's? De heer <u>De Mooij</u> heeft geleerd dat de vogels een bron zijn van het hoge nutriëntengehalte. Baggeren en slibafvoer vormen ook een probleem dus kunnen daarmee niet de luwte-eilanden worden aangelegd? Er werd tijdens de excursie gemeld dat de samenstelling van het slib anders is dan grond, maar als die is gedroogd en ingeklonken, is het dan niet bruikbaar? Mogelijk is dat een experiment waard, mede gezien de hoge afvoerkosten. Mevrouw <u>Boomsma</u> was onder de indruk van de vele proefopstellingen in de Langeraarse Plassen om daarmee verschillende maatregelen te testen en de gevolgen daarvan op de waterkwaliteit en de mogelijkheden voor grootschalige toepassingen. Kennelijk kan alleen proefondervindelijk worden aangetoond wat al dan niet effectief is in een dergelijke plas. Rijnland toont met dit project lef in een gebied met veel diverse belangen en stakeholders. € 9 miljoen is veel geld, maar verwijzend naar de effect- en middelenmonitor stelt zij dat het geld dat wordt besteed aan het programma schoon & gezond water een fractie is van de budgetten voor de andere programma's. De PvdD vindt het een zeer goed voorstel dat voorligt, hoewel niet kan worden bewezen wat de effecten zijn op de waterkwaliteit. Mogelijk kan de portefeuillehouder nog toelichten op basis van welke modellen dit voorstel is geformuleerd met betrekking tot slibvang. Mevrouw <u>Dewkalie</u> deelt de mening van de PvdD: ook zij vindt € 9 miljoen relatief. Zij vindt het positief dat goed is geluisterd naar de omgeving en ook de financiële onderbouwing is in het voorstel afdoende uitgewerkt. Zij vindt naar aanleiding van het volgende citaat: <i>'Indien de beoogde bestemming van de vrijkomende baggerspecie (grotendeels weilanddepots) niet meer mogelijk is als gevolg van PFOS/PFOA, moet gedacht worden aan een verhoging van de projectkosten van vele miljoenen (ruwe schatting 5-15 miljoen euro). Als het risico optreedt dan wordt het project niet uitgevoerd'</i> dat het aan de VV is om op basis van informatie een project al dan niet stop te zetten en vindt dat deze passage moet worden geschrapt. Mevrouw <u>Corbey</u> vond de excursie ook zeer interessant. Zij begreep dat de aanleg van de luwte-eilanden zeer effectief zou zijn en mooie resultaten geeft, maar nu leest zij dat deze in de zuidelijke plas vooralsnog niet worden aangelegd wegens bezwaren van omwonenden terwijl het de meest eenvoudige maatregel is. Andere maatregelen zijn veel ingewikkelder. Waarom is men er zo op tegen? Is het standpunt van omwonenden een reden om ervan af te zien? Ook al zijn zij deels tegen, dan kan men toch luwte-eilanden aanleggen als deze bewezen nut hebben, stelt de PvdA. De heer <u>Knapp</u> sluit zich aan bij de vragen van de PvdA en de vraag van de A&B-fractie over de grote bandbreedte tussen de bedragen.	

VERSLAG	ACTIE
Hoogheemraad <u>Langeslag</u> zegt in antwoord op de vragen over Pfos dat inmiddels uit monsteranalyses is gebleken dat dit geen problemen zal gaan opleveren. De passage zal dan ook worden geschrapt. MER-procedure: de Omgevingsdienst heeft toegezegd dat deze niet noodzakelijk is. Recreatief medegebruik: Rijnland heeft intensief contact met Nieuwkoop en de gemeente overlegt met de belanghebbende organisaties en zal benadrukken dat het gebruik van de plas zal moeten worden gereduceerd om de waterkwaliteit te verhogen. Er lijkt begrip voor te zijn. Groen water: een deel van de nutriënten was afkomstig van de glastuinbouw, een deel van veenafbraak en een deel komt uit het baggerslib (organistisch materiaal met veel nutriënten die geleidelijk aan vrijkomen). Naarmate er meer beweging optreedt in het water, komen stoffen meer vrij, vandaar dat men daarop een rem wil. € 9 miljoen is veel geld en er is inderdaad sprake van een forse bandbreedte. Er wordt begroot met SSK-ramingen en naarmate de onzekerheden groter zijn, worden de marges ruimer. Gaandeweg projecten worden de bandbreedtes versmald. POP-subsidie is aangevraagd maar als er op andere posten onderbestedingen zijn, staat Rijnland bovenaan de lijst. Maar er is geen 100% zekerheid. Experimenten: deze zijn ingericht wegens de aanhoudende discussies over de effectiviteit van de maatregelen. De hoogheemraad vindt de resultaten zeer bemoedigend, maar garanties kan hij niet afgeven. Er is in heel Nederland nagegaan wat de ervaringen zijn met slibvang: de ervaringen verschillen evenwel en zijn zeer afhankelijk van plaatselijke omstandigheden, dus voorspellen is niet mogelijk. Rijnland heeft ervaren dat bagger niet daadwerkelijk kan worden gebruikt voor stevige toepassingen (bouw). Indrogen vergt bovendien hoge kosten (zoals transport). De vrijkomende grond wordt wel gebruikt voor de eilanden, de bagger wordt afgevoerd en elders benut. In antwoord op een vervolgvraag (droging op de plek zelf) zegt de portefeuillehouder dat dit geen reële optie is. Luwte-eilanden: eigenaren vrezen dat hun uitzicht wordt belemmerd. Er wordt gehoopt dat zodra de positieve effecten zichtbaar worden van de Noordplas, bewoners overtuigd raken van de positieve effecten en mee willen werken aan de luwte-eilanden. Door de verbeterde waterkwaliteit zal dan het recreatief gebruik en het woongenot stijgen. Er zal tegen die tijd dan ook over de factuur worden gesproken. Uit de komende MJP-stukken zal blijken dat het budget voor schoon water baat heeft bij input zuiveren en watergebiedsplannen, maar de portefeuillehouder is het eens met de PvdD dat er nog een paar slagen gemaakt moeten worden. Risico's die op het moment van het opstellen van de stukken zijn beschreven. Inmiddels zijn maatregelen bekend waardoor deze risico's feitelijk zijn weggenomen. Aangekochte gronden: als het project geen doorgang mocht vinden (wat de portefeuillehouder niet aannemelijk acht) zal opnieuw met de grondeigenaren worden overlegd. Effectiviteit: Rijnland is gehouden aan inspanningsverplichtingen om de waterkwaliteit te verbeteren in het kader van de KRW. Als de maatregelen niet effectief blijken te zijn, moet het waterschap kunnen bewijzen aan de overheid (en Brussel) dat er wel inspanningen zijn geleverd. Er is door Rijnland veel tijd besteed aan overleg met de omgeving. Uitstel zou nadelig zijn voor het samengestelde team en leiden tot kwaliteitsverlies. In het verleden werd door Rijnland verstrekte subsidie voor de aanleg van milieuvriendelijke oevers nog weleens oneigenlijk gebruikt voor de vergroting van tuinen. De regeling is aangescherpt en er wordt nu ook gemonitord en particulieren moeten zelf ook investeren. Stabiliteit oevers: de risico's zijn bekeken maar pas tijdens de uitvoering kan worden geconstateerd of deze stabiel blijven na het baggeren of dat er extra maatregelen zijn vereist. <i>Tweede termijn</i> De heer <u>Mooren</u> stelt dat, indien de VV instemt, alleen de noordelijke kant wordt aangepakt voor een bedrag tussen de € 5 miljoen en € 7 miljoen. Graag uitleg bij de € 2 miljoen. De heer <u>Van Venetië</u> benadrukt dat ook Natuurterrein het belangrijk vindt dat de waterkwaliteit van de Langeraarse Plassen wordt verbeterd. Maar men vreest dat er wordt gedweild met de kraan open. De bronnen, glastuinbouw en afbraak veengrond, zijn benoemd en hij vreest dat de kraan dan ook niet dicht is. Vandaar zijn terughoudendheid om € 9 miljoen goed te keuren in maatregelen waarvan hij de effectiviteit betwijfelt, hoewel hij het ermee eens is dat de effecten proefondervindelijk in kaart worden gebracht: 'Vergeef me, het is alleen maar twijfel'. De heer <u>Klok</u> zegt dat er op pagina 6 staat dat er geen effect is op de belastingtarieven, maar elders staat dat dat wel het geval is. Zijn de exploitatiekosten niet begroot? Graag uitleg. Hoogheemraad <u>Langeslag</u> zegt dat in de tarieven al rekening is gehouden met deze werkzaamheden. Er is dus geen extra effect op de tarieven. Het is de hoop dat door de ingrepen het vrijkomen van nutriënten uit de bagger wordt teruggedrongen. Nieuwkoop is inmiddels drukdoende met het saneren en verwijderen van de glastuinbouw. Maar garanties op de effectiviteit zijn niet te geven. Pagina 2 van 2: '	Nota van Wijziging

	VERSLAG	ACTIE
	<i>Voor het behalen van de KRW-doelen is het wenselijk om in ieder geval te proberen met de slibvang de noordelijke plas van een definitieve oplossing te voorzien. Er werden hiervoor kosten tussen de € 5.000.000 en € 7.000.000 voorzien'. Omdat er nu aanvullende maatregelen worden genomen (eilanden) is de kredietaanvraag nu in totaal € 9 miljoen.</i> De voorzitter concludeert er een nota van wijziging is toegezegd, dat er één zin zal worden aangepast en dat het onderwerp als hamerstuk kan worden geagendeerd voor de VV.	
5.f	Aanvullend voorbereidingskrediet Kunstwerken Spaarndammerdijk Hoogheemraad <u>Van Steensel</u> zegt dat een groot deel van de werkzaamheden worden bekostigd vanuit het hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Voor het resterende kleine deel wordt nu een aanvullend krediet gevraagd omdat niet zeker is of de subsidieaanvraag wordt toegewezen. Mevrouw <u>Dewkalie</u> wil weten hoe het kan dat het krediet aanzienlijk hoger is dan het voorbereidingskrediet. Er was eerst € 500.000 gevraagd en nu € 1,3 miljoen. De heer <u>Klok</u> deelt de zorgen van WN en wil tevens weten hoe de vertraging met vrijwel één jaar is ontstaan. Hoogheemraad <u>Van Steensel</u> zegt dat de vertraging met name is veroorzaakt door nieuwe wensen van de Monumentencommissie dan aanvankelijk overeengekomen. Mevrouw <u>Van Keulen</u> zegt in antwoord op de vraag van mevrouw Dewkalie dat een HWBP-programmaproject bestaat uit een aantal vastgestelde fasen (verkenning, planuitwerking, uitvoering en nazorg). Tijdens de verkenningsfase was volstrekt onduidelijk in hoeverre de kunstwerken niet voldeden en is op basis van een schatting € 500.000 aangevraagd voor de verkenningsfase. In 2018 zou dan een kredietaanvraag voor de volgende fase volgen (planuitwerking). Tijdens de verkenningsfase kwamen meer wensen en vragen aan de orde, vandaar dat er voor die fase nog wat extra middelen nodig zijn maar het overgrote deel van deze aanvraag is bestemd voor de planuitwerkingsfase, waarvoor nog geen budget was vastgelegd. De voorzitter concludeert dat het stuk als hamerstuk kan worden geagendeerd voor de VV.	
6.	Consultatie Beleidsvisie Muskusrattenbeheer WMNL Hoogheemraad <u>Van Steensel</u> geeft aan dat er een samenwerkingsverband is tussen de zes waterschappen die het meeste last hebben van de muskusratten en dat zij een gezamenlijk beleid uitvoeren dat erop gericht is deze tot aan de landsgrenzen terug te dringen. Er is afgesproken om één gezamenlijke beleidsvisie op te stellen ten behoeve van een effectievere eenduidige aanpak. De conceptvisie ligt nu voor aan de commissie. De heer <u>Mooren</u> vraagt zich af hoe men denkt met eenzelfde aantal medewerkers te zijner tijd uit te komen op nul muskusratten. Is er circa € 2 miljoen begroot voor 70 personen? A&B zou graag een schriftelijke uitleg ontvangen bij de kostenberaming. Mevrouw <u>Corbey</u> vraagt zich af waarom de notitie ter consultatie voorligt en niet ter besluitvorming aan de VV wordt aangeboden. Zij vindt het niet erg realistisch dat wordt ingezet op de verdrijving van de muskusrat tot aan de landsgrens. Afgaande op de groene en gele blokjes lijkt de strategie ook niet zo goed te zijn waaruit zij opmaakt dat het misschien beter is hun aanwezigheid te accepteren en alleen op locaties met overlast in te zetten op bestrijding. Een dergelijke aanpak is op termijn ook geen duurdere strategie. Graag uitleg bij de voorliggende keuze. Mevrouw <u>Boomsma</u> was enigszins verbaasd over een uitgebreid Twitterbericht (10 september) over de plannen van de toekomst en de optimalisering van de bestrijding van de zijde van de dijkgraaf van HDSR, tevens voorzitter van de bestuurlijke commissie Muskusrattenbestrijding van de UvW. Het maakte de indruk dat het dus niet meer relevant is wat de visie is van de andere waterschappen. De beleidslijn is overigens in 2018 al vastgelegd door de UvW en nu ligt dus alleen de strategie voor waarmee men de plannen wil realiseren. Zij vermoedt een sterke coördinatie waar het de verschijning van dit soort artikelen betreft omdat steeds dezelfde lijn en argumentatie worden gebruikt terwijl tot dusverre de PvdD de enige partij was die een punt maakte van de strategie met betrekking tot de terugdringing tot de landsgrenzen en de bestrijding van muskusratten. Het is plezierig dat er bij de PvdA kennelijk nu ook wat twijfels zijn ontstaan. Hoe kan het dat er geen andere partijen moeite hebben met deze aanpak gezien de gehanteerde terminologie? Natuurontwikkeling en lerend vermogen van dieren worden als bedreiging bestempeld. Maar natuurontwikkeling kan een oplossing zijn: maak dat robuuster (minder aantrekkelijk voor graven bijvoorbeeld) in plaats van in te zetten op maximalisatie van opbrengsten. Ook andere exoten als de rivierkreeft graven en met de opwarming zal Nederland te maken	

	VERSLAG	ACTIE
	krijgen met andere nieuwe soorten. Dus kijk meer naar het systeem en focus niet op methodes om de muskusrat uit Nederland te verdrijven. Hoogheemraad <u>Van Steensel</u> wijst erop dat mede door de verbeterde technieken en het koppelen van de bestrijdingsteams van de diverse waterschappen, medewerkers effectief en efficiënt kunnen worden ingezet in elkaars waterschap. De portefeuillehouder geeft aan dat zij de gevraagde financiële onderbouwing voor de 70 personen zal meenemen. In 2018 is besloten tot deze aanpak en deze beleidsvisie concentreert zich op de aanpak en de uitvoering. Gezien de enorme schade die de muskusrat aantoonbaar veroorzaakt, ook economisch, is landelijk besloten tot deze strategie en de portefeuillehouder adviseert dan ook hieraan voorlopig vast te houden en in te zetten op het terugdringen van de muskusrat tot aan de landsgrenzen. De <u>voorzitter</u> neemt aan dat het college de input vanuit de commissie ter overweging zal meenemen, hetgeen wordt bevestigd door de portefeuillehouder.	
7.	RONDVRAAG Mevrouw <u>Boomsma</u> stelt voor om de heldere Rijnlandse film over de aanpak van de droogte (2018) eens te tonen tijdens de VV omdat deze duidelijk maakt hoe het waterschap in dergelijke omstandigheden opereert. De <u>voorzitter</u> kan zich voorstellen dat deze tijdens een informatieve VV kan worden vertoond. Hij vervolgt: de commissie is ingesteld in juni. Na de zomervakantie is er een aantal commissieleden gewisseld van commissie en heeft mevrouw Fierens de heer Haan opgevolgd. Mogelijk zou er dus een andere invulling kunnen komen en hij roept de commissieleden op zich hierover te buigen. De volgende commissievergadering zal worden voorgezeten door mevrouw Willemse.	
8.	SLUITING Hierop sluit de <u>voorzitter</u> de vergadering om 15.20 uur.	